

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Kommunstyrelsen

Remissvar över betänkande – Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)

Ärendet

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämningen samt vid behov föreslå förändringar. I uppdraget har också ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämningen på tillväxten.

Syftet med uppdraget var att säkerställa att utjämningsystemet ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att erbjuda välfärd och andra kommunala tjänster, även om det finns skillnader i skattekraft och strukturella förhållanden. I ett tilläggsdirektiv, Dir. 2023:56, angavs att kommittén även ska föreslå åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa effekter av inkomstutjämningen på tillväxten.

Utjämningskommittén har överlämnat sina förslag till Finansdepartementet den 2 juli 2024. Kommittén föreslår att förändringarna införs från och med den 1 januari 2026. Finansdepartementet har remitterat betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, (SOU 2024:50), till bland annat alla kommuner och regioner.

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag till remissvar i vilket Danderyds kommun ställer sig bakom ett gemensamt remissvar från Storsthlm. Kommunledningskontoret vill särskilt lyfter fyra aspekter som finns med i Storsthlm yttrande; 1) kostnadseffektiva kommuner ska inte straffas genom en högre kostnadsutjämning, 2) kompensation för strukturella skillnader och skillnader i behov ska grundas på opåverkbara faktorer, 3) det föreslagna utjämningsystemet ger inte incitament för tillväxt och 4) lönefaktorerna för kostnadsutjämningsens budgettunga verksamhetsmodeller ska omfatta även vuxenutbildning.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande, daterat 2024-10-21, som remissvar över betänkande – Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50).

Bakgrund

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämningen samt vid behov föreslå förändringar. I uppdraget har också ingått att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa bieffekter av inkomstutjämningen på tillväxten.

Syftet med uppdraget var att säkerställa att utjämningsystemet ger kommuner och regioner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att erbjuda välfärd och andra kommunala tjänster, även om det finns skillnader i skattekraft och strukturella förhållanden. I ett tilläggsdirektiv, Dir. 2023:56, angavs att kommittén även ska föreslå åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner, inklusive åtgärder för att minska risken för negativa effekter av inkomstutjämningen på tillväxten.

I utredningen föreslås att utjämningsystemet ändras från att omfatta nuvarande fyra delar (inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag) till följande sex delar (inkomstutjämning, kostnadsutjämning, bidrag för svagt befolkningsunderlag fast införandebidrag, ersättning för eftersläpning och införandebidrag).

Utjämningskommittén har överlämnat sina förslag till Finansdepartementet den 2 juli 2024. Kommittén föreslår att förändringarna införs från och med den 1 januari 2026. Finansdepartementet har remitterat betänkandet Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn, (SOU 2024:50), till bland annat alla kommuner och regioner.

Kommunledningskontorets utredning

StorSthlm har genomfört ett arbete med länets 26 kommuner och formulerat ett gemensamt utkast till yttrande över betänkandet Nätt och jämnt - Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50). StorSthlm planerar att anta sitt gemensamma yttrande den 24 oktober 2024. Danderyds kommun ställer sig bakom ett gemensamt yttrande från StorSthlm.

Kommunledningskontoret
Jonas Vehmonen

Kommunledningskontorets bedömning

Det är kommunledningskontorets bedömning att utredningens förslag får negativa ekonomiska effekter för Danderyds kommun. Förslaget, om det införs i sin helhet, innebär att kommunen kommer att betala ytterligare till utjämningsystemet. Sammantaget alla poster med nuvarande utjämningsystem budgeteras kommunen betala cirka 818 miljoner kronor 2025. I förslaget indikeras att för kommunens del kan det vid ett införande 2026 initialt innebära att kommunen ska betala ytterligare cirka 13 miljoner kronor införandeåret. Totalt kommer förslaget påverka kommunens ekonomi negativt med cirka 53 miljoner kronor vilket motsvarar en skattehöjning om cirka 30 öre.

Konsekvenser för barn och unga

Det föreslagna yttrandet har inga direkta konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Det föreslagna yttrandet har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Remissvar över betänkande – Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn (SOU 2024:50)
2. Yttrande, Förslag till remissvar
3. StorSthlms remissyttrande – arbetsversion

Expedieras
Regeringen på adress fi.remissvar@regeringskansliet.se och kopia till
fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se Ange referensnr Fi2024/01521